

Οι πολύ μεγάλες πόλεις δεν μπορούν να κτιστούν οπουδήποτε, αλλά μόνο σε περιοχές που μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες των εκατομμυρίων κατοίκων τους. Ας δούμε τι είδους περιοχές είναι κατάλληλες γι' αυτόν τον σκοπό μελετώντας τον χάρτη που ακολουθεί και απαντώντας στις ερωτήσεις που τον συνοδεύουν.

Ο πληθυσμός μιας χώρας συγκεντρώνεται σε ορισμένες περιοχές της, γεγονός που εξαρτάται από φυσικούς, ιστορικούς και οικονομικούς παράγοντες. Μελέτησε προσεκτικά τον χάρτη που ακολουθεί και στον οποίο παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες πόλεις στον κόσμο.

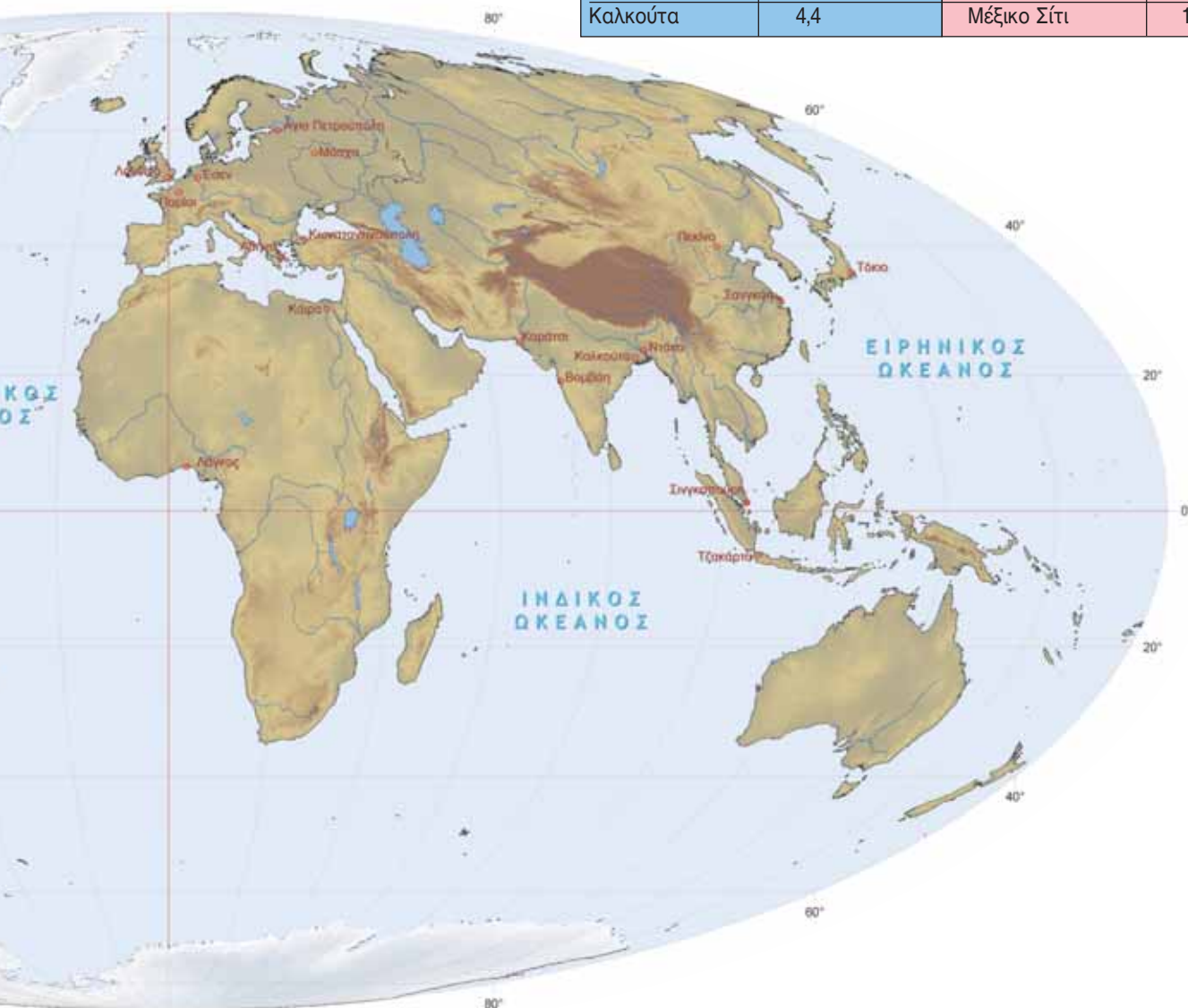

- ▶ Προσπάθησε στη συνέχεια να απαντήσεις στις ερωτήσεις:
 - Σε ποια όρια γεωγραφικού πλάτους είναι συγκεντρωμένες οι περισσότερες μεγάλες πόλεις του πλανήτη; Μπορείς να εξηγήσεις γιατί;
 - Ποιες από αυτές τις πόλεις είναι χτισμένες κοντά στις ακτές;
 - Ποιες πολύ μεγάλες πόλεις βρίσκονται σε μεγάλες πεδιάδες;
 - Ποιες μεγάλες πόλεις είναι κοντά σε ποτάμια ή λίμνες;

- ▶ Εντόπισε στον χάρτη τις πόλεις του πίνακα (της διπλανής σελίδας) και βάλε μια κόκκινη κουκκίδα στις δέκα μεγαλύτερες πόλεις του πλανήτη το 1950 και μια πράσινη κουκκίδα στις 10 μεγαλύτερες πόλεις το 2015 (πρόβλεψη). Τι παρατηρείς...
 - Σε ποια ήπειρο βρίσκονται σε κάθε περίπτωση οι 10 μεγαλύτερες πόλεις;
 - Υπολόγισε τον μέσο όρο του πληθυσμού στις 10 μεγαλύτερες πόλεις για το 1950 και για το 2015.

ΠΟΛΗ	1950		2015 (πρόβλεψη)	
	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ		ΠΟΛΗ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
Νέα Υόρκη	12,3		Τόκιο	28,7
Λονδίνο	8,7		Λάγκος	24,4
Τόκιο	6,9		Σαγκάη	23,4
Παρίσι	5,4		Βομβάη	22,4
Μόσχα	5,4		Τζακάρτα	21,2
Σαγκάη	5,3		Σάο Πάολο	20,8
Έσεν	5,3		Καράτσι	20,6
Μπουένος Άιρες	5,0		Μπέιτζινγκ (Πεκίνο)	19,4
Σικάγο	4,9		Ντάκα	19,0
Καλκούτα	4,4		Μέξικο Σίτι	18,8

ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΟΥ ΠΛΑΝΗΤΗ

Μέσα από τον πίνακα και τον χάρτη βλέπουμε ότι μεγάλες πόλεις υπάρχουν τόσο στο βόρειο όσο και στο νότιο ημισφαίριο. Γενικότερα όμως μπορούμε να τις χωρίσουμε σε:

- Αυτές που βρίσκονται στις αναπτυγμένες χώρες (π.χ. το Παρίσι, το Λονδίνο, η Νέα Υόρκη, το Τόκιο). Θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν τα οικονομικά, πολιτιστικά και πνευματικά κέντρα του κόσμου. Ο πληθυσμός τους σήμερα είναι σχεδόν σταθερός.
- Αυτές που βρίσκονται στις αναπτυσσόμενες χώρες (π.χ. Σαγκάη, Καλκούτα, Βομβάη, Μέξικο Σίτι). Δεν έχουν την υποδομή να στηρίξουν τον συνεχώς αυξανόμενο πληθυσμό τους. Συχνό φαινόμενο στις πόλεις αυτές είναι η ανάπτυξη παραγκουπόλεων γύρω τους, δηλαδή περιοχών στις οποίες οι άνθρωποι ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες.

► Η Αθήνα, η πρωτεύουσα της Ελλάδας, είναι κτισμένη στην Αττική, μια περιοχή που δεν έχει αρκετές πεδιάδες και δε δέχεται αρκετές βροχές, άρα δεν μπορεί να καλύψει τις ανάγκες των 4.000.000 κατοίκων της σε τροφή και νερό. Ξεκινώντας από αυτή την παρατήρηση προσπάθησε να απαντήσεις στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Η θέση των πόλεων εξαρτάται μόνο από φυσικούς παράγοντες;
Σωστό Λάθος
2. Η θέση των πόλεων εξαρτάται από ιστορικούς και οικονομικούς παράγοντες;
Σωστό Λάθος
3. Τι είδους παράγοντες επηρέασαν, κατά τη γνώμη σου, την ανάπτυξη της Αθήνας; Ανάφερε δύο που σου φαίνονται πιο σημαντικοί.

Δες το μοντέλο μιας πόλης

► Η πόλη μοιάζει με έναν τεράστιο οργανισμό που βρίσκεται σε διαρκή αλληλεπίδραση με τον χώρο γύρω του. Μπορείς να βρεις, με τη βοήθεια της εικόνας, κάποιες από τις αλληλεπιδράσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στην πόλη και στον χώρο γύρω από αυτήν; Πώς η πόλη επηρεάζει τον χώρο; Τι επιδράσεις δέχεται από αυτόν;

Εισροές...

Τροφές: Η πόλη εξαρτάται απόλυτα από τις γύρω από αυτήν αγροτικές περιοχές, καθώς εισάγει τα τρόφιμά της από αυτές.

Εκροές...

Απόβλητα: Πρόκειται για τα στερεά απόβλητα της πόλης, που μεταφέρονται στις χωματερές, τα υγρά απόβλητα και τους ατμοσφαιρικούς ρύπους που παρασύρονται από τους ανέμους.

Υδρευση: Οι κάτοικοι της πόλης έχουν ανάγκη από νερό. Αυτό έρχεται στην πόλη από ταμιευτήρες νερού (π.χ. τεχνητή λίμνη του Μαραθώνα).

Καύσιμα - ενέργεια: Απαραίτητα για τη θέρμανση, την κίνηση των αυτοκινήτων, την ηλεκτροδότηση.

Πρώτες ύλες: Πρόκειται για ύλες, όπως το ξύλο, τα μέταλλα, το μάρμαρο, το μαλλί, το δέρμα, απαραίτητες στη βιοτεχνία για την παραγωγή προϊόντων.

Βιομηχανικά και βιοτεχνικά προϊόντα: Κοντά στην πόλη υπάρχουν συνήθως βιομηχανικές μονάδες που τροφοδοτούν με τα προϊόντα τους τους κατοίκους της και ταυτόχρονα χρησιμοποιούν τα δίκτυά της (π.χ. οδικό δίκτυο) για την προώθηση αυτών των προϊόντων.

Βιομηχανικά και βιοτεχνικά προϊόντα: Οι παραγωγικές μονάδες της πόλης παράγουν προϊόντα που τα διαθέτουν σε κοντινές και μακρινές περιοχές (π.χ. από το δέρμα φτιάχνουν παπούτσια ή ρούχα).

Πολιτισμός: Η πόλη δημιουργεί πολιτισμό (θεατρικές και μουσικές παραστάσεις, εκθέσεις κτλ.) και τον προωθεί στις γύρω περιοχές.

Υπηρεσίες: Οι πόλεις διαθέτουν σχολεία, πανεπιστήμια, γυμναστήρια, αθλητικά κέντρα που εξυπηρετούν τις γύρω περιοχές.

Προβλήματα στις μεγάλες πόλεις

Η ζωή στις πόλεις έχει πολλά πλεονεκτήματα. Η συγκέντρωση όμως πολλών ανθρώπων σε μικρό χώρο προκαλεί πολλά προβλήματα.

- ▶ Εντόπισε μέσα από τα κείμενα και τις εικόνες που ακολουθούν κάποια από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι άνθρωποι οι οποίοι ζουν στις πόλεις.

- ▶ Στις μεγαλουπόλεις όλου του κόσμου υπολογίζεται ότι στις ώρες αιχμής ένα αυτοκίνητο κινείται με μέση ταχύτητα 8 χλμ./ώρα. Αυτό σημαίνει ότι ο κάτοικος της πόλης χάνει πάνω από 2 χρόνια της ζωής του εγκλωβισμένος σε ατέλειωτες ουρές αυτοκινήτων. Η κατάσταση αυτή πιστεύεις ότι βελτιώνει ή υποβαθμίζει την ποιότητα ζωής των κατοίκων της πόλης και γιατί;
- ▶ Σχολίασε τα κείμενα... Υπάρχουν λύσεις για την αντιμετώπιση της ρύπανσης;

«Σχεδόν 1 δις κάτοικοι των πόλεων εκθέτουν την υγεία τους σε κίνδυνο από τη ρύπανση του αέρα, που προξενείται σε ποσοστό 50-85% από τα οχήματα. Το νέφος είναι αναπόσπαστο μέρος της αστικής ζωής στα περισσότερα μέρη του κόσμου» (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, 2002).

«Το αποχετευτικό σύστημα του Καΐρου, που κατασκευάστηκε πριν από πενήντα χρόνια περίπου, για να εξυπηρετεί 2 εκατομμύρια ανθρώπους, είναι ανεπαρκές σήμερα που ο πληθυσμός της πόλης φτάνει τα 20 εκατομμύρια».

Κι άλλες εικόνες...

Και πολλές άλλες, που μπορείς να βρεις σε εφημερίδες και περιοδικά...

Κι όμως...

Πάντα υπάρχουν τρόποι, για να αποκτήσουν οι μεγάλες πόλεις πιο ανθρώπινο πρόσωπο...

▶ Πήγαινε στην ενότητα Γ1.2 του Τετραδίου Εργασιών και προσπάθησε να «χτίσεις» τη δική σου πόλη.